

En livsmedelsstrategi för Sverige

Till miljö- och jordbruksutskottet

Miljö- och jordbruksutskottet har gett skatteutskottet tillfälle att senast den 2 maj 2017 yttra sig över proposition 2016/17:104 En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet och de följdmotioner som väckts med anledning av propositionen i de delar de berör utskottets beredningsområde.

Skatteutskottet har beslutat att yttra sig över propositionen i de delar som berör utskottets beredningsområde, i huvudsak avsnitt 5.6.1 och 7.1, samt över kommittémotionerna 2016/17:3620 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 1, 2016/17:3614 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 3, 2016/17:3618 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkandena 11, 12, 20 och 23, 2016/17:3616 av Lars Tysklind m.fl. (L) yrkande 11 och 2016/17:3615 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 23.

Skatteutskottet har inte något att anföra med anledning av regeringens förslag. Utskottet anser inte heller att någon åtgärd är nödvändig med anledning av motionsyrkandena. Yrkandena bör därför avstyrkas.

I yttrandet finns fem avvikande meningar (M, SD, C, L och KD).

Utskottets överväganden

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen en strategi för en långsiktig hållbar och konkurrenskraftig livsmedelskedja. Strategin ska ses som en plattform utifrån vilken politiken ska utformas fram till 2030.

Det övergripande målet för strategin ska enligt regeringen vara en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet.

Regeringen uttalar att strategin även skapar stabila och långsiktiga förutsättningar för livsmedelskedjan att bidra till sysselsättning och hållbar tillväxt i hela landet och att den lägger grunden för en stärkt framtidstro hos både företag och anställda i livsmedelskedjan. En långsiktig strategi för livsmedelskedjan bidrar vidare till att Sverige kan fortsätta att ha en livsmedelsproduktion i landet av tillräcklig omfattning för att kunna bidra till jobb och tillväxt, en attraktiv landsbygd och till samhällsnyttor inom hälso-, miljö- och klimatområdet.

Enligt regeringen är strategin utformad som ett övergripande mål för livsmedelspolitiken och mål inom tre strategiska områden som bedöms vara särskilt viktiga för att nå det övergripande målet samt för att utveckla livsmedelskedjan. De strategiska områdena är Regler och villkor, Konsument och marknad samt Kunskap och innovation.

I propositionen avsnitt 5.6.1 och 7.1 Mål för det strategiska området Regler och villkor respektive Konkurrenskraftiga villkor föreslår regeringen att målet ska vara att utformningen av regler och villkor ska stödja målet om en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där produktionen ökar. Målet ska uppnås genom ändamålsenliga skatter och avgifter, regelförenklingar, administrativa lättnader och andra åtgärder för att stärka konkurrenskraften och lönsamheten. För att bidra till den övergripande målsättningen har regeringen identifierat att bl.a. frågan om konkurrenskraftiga villkor är särskilt viktig inom detta strategiska område. Regeringen föreslår därför att regler och andra styrmedel som berör livsmedelskedjans företag ska utformas så att de stöder ökad produktivitet och konkurrenskraft. Vidare föreslår regeringen att arbetet med att förenkla för företagen även fortsättningsvis ska få hög prioritet.

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3620 av Jonas Jacobsson Gjørtler m.fl. (M) yrkande 1 begär motionärerna ett tillkännagivande om att säkra generellt goda företagsvillkor. Konkurrenskraften för livsmedelsföretag ska stärkas och det måste finnas goda företagsvillkor för hela livsmedelskedjan. Nationella regler

och krav som går utöver den EU-gemensamma lagstiftningen riskerar att försämra konkurrensituationen för de svenska företagen. Nationella, mer långtgående regler ska därför alltid vara väl motiverade och prövas noga.

En skatt på handelsgödsel har inte någon miljöstyrande effekt och minskar sannolikt användningen av handelsgödsel endast marginellt eftersom alternativen är så mycket mindre effektiva. Skatten innebär enbart en kostnad och en konkurrensnackdel för jordbruket och livsmedelssektorn. En skatt på handelsgödsel ska därför inte införas.

Kostnaderna för drivmedel är en stor konkurrensnackdel i förhållande till andra jämförbara länder. Överindexeringen av drivmedelsskatterna försämrar konkurrenskraften snarare än att stärka den. Moderaterna står fast vid förslaget om att sänka koldioxidskatten för diesel som används i jordbruket och säger nej till regeringens överindexering av drivmedelsskatterna.

Att införa en kilometerskatt vore förödande för livsmedelssektorn och landsbygden och skulle göra det mycket svårt att kunna uppnå målen i livsmedelsstrategin. Moderaterna tar därför kraftigt avstånd från att införa en kilometerskatt.

Punktskatter på enskilda livsmedel, såsom kött och socker, har vid flera tillfällen aktualiserats i debatten. Det finns en uppenbar risk att en särskild beskattning av vissa livsmedel främst skulle slå mot svenskproducerade produkter, som ofta är premiumprodukter i det övre prissegmentet, och därmed ytterligare försämra det svenska jordbrukets och den svenska livsmedelsproduktionens konkurrenskraft.

I kommittémotion 2016/17:3614 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 3 begär motionärerna ett tillkännagivande om behovet av skatter och avgifter som främjar en konkurrenskraftig livsmedelssektor.

Skatten på diesel för lant- och skogsbruket ska sänkas till samma nivå som i Danmark, ca 0,60 kronor per liter, så att svenska bönder kan konkurrera på samma marknad som sina danska grannar.

En skatt på handelsgödsel ska inte återinföras.

En vägslitageskatt på tunga transporter skulle påverka de landsbygdsnära näringarna som jord- och skogsbruket mycket negativt och få förödande konsekvenser för konkurrenskraften. En vägslitageskatt på tunga transporter ska därför inte införas.

I kommittémotion 2016/17:3618 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 11, 12, 20 och 23 begär motionärerna tillkännagivanden om att regeringen ska avbryta sina planer på nya punktskatter på lantbruket fram till 2020, om behovet av skatter och avgifter som främjar en konkurrenskraftig livsmedelssektor, om att underlätta ägarskiften och om att utreda hur konkurrenskraften i livsmedelsindustrin kan stärkas.

Regeringen har återigen flaggat för återinförd handelsgödselskatt, en höjd bekämpningsmedelsskatt och en kilometerskatt. Om regeringen menar allvar med att vilja stärka konkurrenskraften för svenskt lantbruk bör regeringen utlova ett stopp för ytterligare punktskatter på svenskt lantbruk under den första strategiperioden fram till 2020.

För att stärka det svenska lantbrukets konkurrenskraft och möjlighet att fortsätta att producera mat och skapa jobb och miljövärden i Sverige måste kostnadsläget för svenska lantbrukare sänkas. En ökad återbetalning av dieselskatten med totalt 50 öre mer än regeringens nuvarande återbetalning bör därför genomföras. Eftersom regeringen indexerat dieselskatten måste även återbetalningen indexeras för att lantbrukarna inte ska tappa konkurrenskraft.

Ett stort problem för företag inom hela livsmedelskedjan är ägarskiften. Inte minst inom primärproduktionen där det rör sig om mycket höga investeringskostnader. Det är därför viktigt att göra föryngring och ägarskiften möjliga i livsmedelssektorn. Centerpartiet föreslår därför att reglerna vid generationsskiften utreds för att kunna bli rättvisare och enklare.

I kommittémotion 2016/17:3616 av Lars Tysklind m.fl. (L) yrkande 11 begär motionärerna ett tillkännagivande om grön skatteväxling.

Många av de miljöproblem som jordbruksproduktionen leder till, som övergödning och minskad biologisk mångfald, beror på tillförsel av näringsämnen via gödsling. Även förekomsten av kadmium i handelsgödsel är ett oroande miljöproblem. För att effektivisera och minska användningen av sådan gödsel föreslås att en läckageskatt ska införas.

I enlighet med klimatavtalet från Paris måste subventioner till fossila bränslen tas bort. Dagens skattereduktioner vid användning av fossilt bränsle inom jord- och skogsbruket ska därför avskaffas.

I kommittémotion 2016/17:3615 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 23 begär motionärerna ett tillkännagivande om behovet av att skatter och avgifter utformas så att en konkurrenskraftig livsmedelssektor främjas.

Eftersom livsmedelsföretagens konkurrenskraft är beroende av fungerande transporter skulle en skatt på avstånd skada svenskt näringsliv hårt. Konkurrenskraften inom livsmedelssektorn måste säkerställas och inte urholkas genom att införa en vägslitageskatt eller avståndsbaserade avgifter. En kilometerskatt ska därför inte införas.

I samband med utformningen av skatter och avgifter ska utgångspunkten vara att främja en konkurrenskraftig livsmedelssektor. En gödselskatt ska därför inte införas.

För att underlätta generationsövergångar bör skattereglerna modifieras så att successiva köp och försäljningar av jordbruksfastigheter underlättas.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har föreslagit en strategi för en långsiktigt hållbar och konkurrenskraftig livsmedelskedja, som ska utgöra en plattform från vilken politiken ska utformas fram till 2030. Regeringen har vidare föreslagit att konkurrenskraften och lönsamheten ska stärkas bl.a. genom ändamålsenliga skatter och avgifter, regelförenklingar, administrativa lättnader och andra åtgärder. För att kunna bidra till den övergripande målsättningen har

regeringen också föreslagit att regler och andra styrmedel som berör livsmedelskedjans företag ska utformas så att de stöder ökad produktivitet och konkurrenskraft i livsmedelskedjan.

När det gäller förslagen om att avskaffa indexomräkningen av drivmedels-skatteerna, om sänkt dieselskatt för jord- och skogsbruk, om höjd återbetalning av koldioxidskatt på diesel inom jord- och skogsbruk, om att slopa skatte-reduktionen på fossila bränslen vid användning inom jord- och skogsbruk, om att inte införa en skatt på handelsgödsel, bekämpningsmedel och socker, om att införa en läckageskatt, om att inte införa en avståndsbaserad vägslitageskatt och en livsmedelsskatt på animalieproduktionens klimatkostnader samt om att förändra beskattningen av generationsskiften i fåmansföretag har utskottet nyligen avstyrkt motsvarande förslag (bet. 2016/17:SkU23, bet. 2016/17:SkU24 och yttr. 2016/17:SkU1y). Utskottet finner inte skäl att ändra sina ställningstaganden. Utskottet anser inte heller att övriga motionsyrkanden föranleder någon åtgärd.

Samtliga yrkanden bör därför avstyrkas av miljö- och jordbruksutskottet. I övrigt har utskottet inte något att anföra med anledning av regeringens förslag.

Stockholm den 27 april 2017

På skatteutskottets vägnar

Per Åsling

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Åsling (C), Jörgen Hellman (S), Maria Malmer Stenergard (M), Maria Strömkvist (S), Helena Bouveng (M), Olle Felten (SD), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Adnan Dibrani (S), David Lång (SD), Mathias Sundin (L), Daniel Šestrajčić (V), Larry Söder (KD), Patrik Lundqvist (S), Erik Ezelius (S), Jörgen Warborn (M), Jamal El-Haj (S) och Janine Alm Ericson (MP).

Avvikande meningar

1. En livsmedelsstrategi för Sverige (M)

Maria Malmer Stenergard (M), Helena Bouveng (M), Cecilie Tenfjord-Toftby (M) och Jörgen Warborn (M) anför:

Riksdagen bör tillkännage för regeringen att generellt goda företagsvillkor ska säkras. Konkurrenskraften för livsmedelsföretag ska stärkas och det måste finnas goda företagsvillkor för hela livsmedelskedjan. Det är därför oroande med regeringens politik, som innebär högre skatter på jobb och företagande. Regelverk som rör företag i primär- och livsmedelsproduktionen är i hög utsträckning gemensamma för EU:s inre marknad. Nationella regler och krav som går utöver den EU-gemensamma lagstiftningen riskerar att försämra konkurrensituationen för de svenska företagen. Nationella, mer långtgående regler ska därför alltid vara väl motiverade och prövas noga.

En skatt på handelsgödsel har inte någon miljöstyrande effekt och minskar sannolikt användningen av handelsgödsel endast marginellt eftersom alternativen är så mycket mindre effektiva. Skatten innebär enbart en kostnad och en konkurrensnackdel för jordbruket och livsmedelssektorn. En skatt på handelsgödsel ska därför inte införas.

För att det svenska lantbruket och livsmedelsindustrin ska kunna stå sig i den internationella konkurrensen krävs att kostnaderna för livsmedelsproduktionens nödvändiga transporter minskar. Kostnaderna för drivmedel är en stor konkurrensnackdel i förhållande till andra jämförbara länder. Överindexeringen av drivmedelsskatterna försämrar konkurrenskraften snarare än att stärka den. Moderaterna står fast vid förslaget om att sänka koldioxidskatten för diesel som används i jordbruket och säger nej till regeringens överindexering av drivmedelsskatterna.

Sverige är ett stort land i Europas utkant och avstånden är redan i dag en konkurrensnackdel för det svenska näringslivet i allmänhet och för de areella näringarna i synnerhet. Att införa en kilometerskatt vore förödande för livsmedelssektorn och landsbygden och skulle göra det mycket svårt att uppnå målen i livsmedelsstrategin. Moderaterna tar därför kraftigt avstånd från att införa en kilometerskatt.

Punktskatter på enskilda livsmedel, såsom kött och socker, har vid flera tillfällen aktualiserats i debatten. Det är principiellt tveksamt att politiskt styra konsumtion på det viset, även om det finns vissa undantag där det kan vara befogat. Erfarenheter från andra länder visar att det är osäkert om sådana skatter bidrar till minskad konsumtion av exempelvis kött eller socker. Det finns en uppenbar risk att en särskild beskattning av vissa livsmedel främst skulle slå mot svenskproducerade produkter, som ofta är premiumprodukter i det övre prissegmentet, och därmed ytterligare försämra det svenska jordbrukets och den svenska livsmedelsproduktionens konkurrenskraft.

Miljöutskottet bör därför tillstyrka motion 2016/17:3620 yrkande 1.

2. En livsmedelsstrategi för Sverige (SD)

Olle Felten (SD) och David Lång (SD) anför:

Riksdagen bör tillkännage för regeringen behovet av skatter och avgifter som främjar en konkurrenskraftig livsmedelssektor.

Den tidigare avgiften på handelsgödsel kom en gång till för att finansiera den svenska spannmålexporten. Senare användes den som ett skäl för att minska läckaget av gödning till vattendrag och att minska tillförseln av tungmetaller till jorden. När det gäller frågan om näringsläckage finns det ett flertal studier som visar att det snarare är geografi, jordart och djurintensitet som är avgörande än om odlingen bedrivs ekologiskt eller inte. Det kan konstateras att jordbrukets läckage av växtnäringsämnen har minskat på senare år genom minskad spannmålsodling och ett målmedvetet miljöarbete från lantbrukets sida. Sverigedemokraterna motsätter sig därför att skatten på handelsgödsel återinförs.

Svenska bönder konkurrerar på samma marknad som sina danska grannar och Sverigedemokraterna anser därför att det är rimligt att skattenivån är densamma. Detta är en relativt stor, men nödvändig reform som kommer att leda till att fler lantbruk fortsätter att kunna vara verksamma och utvecklas i Sverige. Skatten på diesel för lant- och skogsbruket ska därför sänkas till samma nivå som i Danmark, ca 0,60 kronor per liter, så att svenska bönder kan konkurrera på samma marknad som sina danska grannar.

En vägslitageskatt på tunga transporter skulle påverka de landsbygdsnära näringarna som jord- och skogsbruket mycket negativt och få förödande konsekvenser för konkurrenskraften. En vägslitageskatt på tunga transporter ska därför inte införas.

Miljöutskottet bör därför tillstyrka motion 2016/17:3614 yrkande 3.

3. En livsmedelsstrategi för Sverige (C)

Per Åsling (C) anför:

Riksdagen bör tillkännage för regeringen att den måste avbryta planerna på nya punktskatter på lantbruket fram till 2020 (yrkande 11). Regeringen har återigen flaggat för återinförd handelsgödselskatt, en höjd bekämpningsmedelsskatt och en kilometerskatt. Om regeringen menar allvar med att vilja stärka konkurrenskraften för svenskt lantbruk bör regeringen utlova ett stopp för ytterligare punktskatter på svenskt lantbruk under den första strategiperioden fram till 2020. Livsmedelsföretagens konkurrenskraft är helt beroende av fungerande transporter och en kilometerskatt skulle skada svenskt näringsliv hårt. Centerpartiet vill därför säkerställa att konkurrenskraften inom livsmedelssektorn inte urholkas genom att införa en vägslitageskatt eller avståndsbaserade avgifter.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen behovet av skatter och avgifter som främjar en konkurrenskraftig livsmedelssektor (yrkande 12). För att stärka det svenska lantbrukets konkurrenskraft och möjlighet att fortsätta att producera mat och skapa jobb och miljövärden i Sverige måste kostnadsläget för svenska lantbrukare sänkas. En ökad återbetalning av dieselskatten med totalt 50 öre mer än regeringens nuvarande återbetalning bör därför genomföras. Eftersom regeringen indexerat dieselskatten måste även återbetalningen indexeras för att lantbrukarna inte ska tappa konkurrenskraft.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen att ägarskiften behöver underlättas (yrkande 20). Ett stort problem för företag inom hela livsmedelskedjan är ägarskiften. Det gäller inte minst inom primärproduktionen där det rör sig om mycket höga investeringskostnader. Det är därför viktigt att göra förnyring och ägarskiften möjliga i livsmedelssektorn. Det finns t.ex. behov av rättvisare skatteregler när familjeföretagare vill sälja företag till sina barn. Reglerna vid generationsskiften genom försäljning av företag inom familjen är i dag mer komplicerade än vid försäljning till en utomstående. Centerpartiet föreslår därför att reglerna vid generationsskiften utreds för att kunna bli rättvisare och enklare.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen att man bör utreda hur konkurrenskraften i livsmedelsindustrin kan stärkas (yrkande 23). Livsmedelsbranschen har efterfrågat en bättre samverkan mellan livsmedelsproducenter, industri, handel och konsumenter för att möta behoven av produkter med efterfrågan. Således behöver en sådan samverkan inom livsmedelskedjan främjas. Livsmedelsindustrin har en stor potential att växa. För att kartlägga vilka exakta åtgärder som måste till för att stärka och utveckla branschen vill Centerpartiet se en utredning om hur konkurrenskraften inom livsmedelsindustrin kan stärkas med fokus på avgifter och skatter.

Miljöutskottet bör därför tillstyrka motion 2016/17:3618 yrkandena 11, 12, 20 och 23.

4. En livsmedelsstrategi för Sverige (L)

Mathias Sundin (L) anför:

Riksdagen bör tillkännage för regeringen behovet av grön skatteväxling. Det behövs en generell och företagervänlig politik som inte tynger företag med onödig byråkrati och höga skatter på jobb och företagande. Liberalerna är kritiska till regeringens generella politik som innebär att mer skatt läggs på jobb och företagande, vilket också drabbar företag inom livsmedelssektorn. Liberalerna vill i stället se mer av grön skatteväxling, vilket innebär sänkt skatt på jobb men höjda miljö- och klimatpåverkande skatter och avgifter. Många av de miljöproblem som jordbruksproduktionen leder till, som övergödning och minskad biologisk mångfald, beror på tillförsel av näringsämnen via gödsling. Även förekomsten av kadmium i handelsgödsel är ett oroande

miljöproblem. För att effektivisera och minska användningen av sådan gödsel bör en läckageskatt införas.

I enlighet med klimatavtalet från Paris måste subventioner till fossila bränslen tas bort. Dagens skattereduktioner vid användning av fossilt bränsle inom jord- och skogsbruket ska därför avskaffas.

Miljöutskottet bör därför tillstyrka motion 2016/17:3616 yrkande 11.

5. En livsmedelsstrategi för Sverige (KD)

Larry Söder (KD) anför:

Riksdagen bör tillkännage för regeringen behovet av att skatter och avgifter utformas så att en konkurrenskraftig livsmedelssektor främjas. Eftersom livsmedelsföretagens konkurrenskraft är beroende av fungerande transporter skulle en skatt på avstånd skada svenskt näringsliv hårt. Konkurrenskraften inom livsmedelssektorn måste säkerställas och inte urholkas genom att införa en vägslitageskatt eller avståndsbaserade avgifter. En kilometerskatt ska därför inte införas.

I samband med utformningen av skatter och avgifter ska utgångspunkten vara att främja en konkurrenskraftig livsmedelssektor. En gödselskatt ska därför inte införas.

För att underlätta generationsövergångar bör skattereglerna modifieras så att successiva köp och försäljningar av jordbruksfastigheter underlättas.

Miljöutskottet bör därför tillstyrka motion 2016/17:3615 yrkande 23.